

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 8. mal. serpana 1870.

List 27.

Prevdarek devicam.

Prelepa žlahtna roža je devica,
Ki greha strup ni ranil ji serca,
Nedolžnost sveta kinča njena lica,
Vertnar nebeški sam jo rad imá;
Pred njo naj skrije zala se vertnica
Z vsim cvetjem, kar ga ljuba pómlad dá;
Nedolžnost sveta je najlepše cvetje,
Devici je najdražije imetje.

Oj, blagor tebi, o devica, klije,
Dokler nedolžno tvoje je sercé,
Mirú nebeškega v njem zvezda sije;
Njegove želje kvišku hrepené;
Nebeški angelj s krili tebe krije,
Nebesa sama se te veselé;
Veselje rajsko tvoja duša vživa,
Oj, sreča tvoja je nepopisljiva!

Al kot najlepša roža se osuje,
Naenkrat vso lepoto izgubi,
Ako na stran nevarno se dviguje,
Kjer mraz al solnce lahko jo vmori;
Takó devici, ki se napihuje
In vdá se grehu, sreča izbeží;
Nedolžnost sveta ji iz serca zgine,
Z njo dušna vsa lepota njena mine.

Al roža bo spomladi spet cvetela,
Lepoto bo dobila spet novó.
Devica pa, ki slana greha vzela
Nedolžnost ji, oj več je ne dobó!
Vso svojo srečo, ki je prej ni uméla,
Spozná potem, ko vzela je slovó;
Al kaj pomaga potlej žalovanje,
Prepozno je vse britko zdihovanje!

Prevdári, o devica, v pravem časi,
Kak' drag zaklad nedolžno je sercé;
Dokler nedolžnost sveta tebe krasi,
Cvetó nebesa ti na zemlji že;
Ravnaj se po Zveličarjevem glasi,
Le Njega ljubi, ki ljubezen je,
Da, ko življenje časno bo minilo,
Nebeško Solnce bo ti zasvetilo.

Br. A. V.

Cerkev pred sodbo.

(Spisuje Fr. Štrukelj.)

In jo povežejo z lažmi in obrekovanjem ter peljejo pred sodnji stol duhá časovega.

II.

Kakor so ravnali judje s Kristusom, ravno tako ravnajo mnogi kristjanje z njegovo cerkvijo. Judje so šli in izdali svojega Mesija Ponciju Pilatu, poganu; kristjanje pa izdajajo svojo cerkev novošegnemu poganstvu, ki silovitejšje ravná ž njo, ko so bili ravnali zaslepljeni in grozoviti poganski vladarji. Naši pogani

shajaje se po snidnicah terdo sodijo in obsojajo vero kristijansko, zametajo, — tajé Sina Božjega, dokazujejo z jako važnimi obrazi, da ni bilo potreba odrešenja, češ, da je bil prvi greh zgolj natorna posledica itd. Po tacih in enacih navideznih dokazih sodijo cerkev, jo povežejo z lažjo in obrekovanjem, in peljejo pred oblastnike in zbornice, da bi jim poterdili njihovo sodbo. — Mnogi sicer sprevidijo, da je cerkev nedolžna, ali vkljub temu ravnajo ž njo ravno takisto, kakor je ravnal rimski oblastnik z nedolžnim Jezusom. Pa zakaj? Zato, ker se bojé jezika in peresa mogočnih judov in njihovih kerščenih priveržencev in sužnjev, okolnosti časa jim berzdajo jezik in vežejo roke. Ne da bi očitno spoznali in izrekli, da je kristjanstvo naj draži biser, nevsahljivi vir, iz kterega izvira edino pravi blagor vesoljnemu človeštvu; ne da bi ga zagovarjali in branili, kakor je dolžnost, raji resnico tajé, da se prikupijo svetu, milost Božjo zaničujejo, cerkev pak kot naj večo hudodelko peljejo na sodbo pred sodnji stol poganskega duhá.

„Kaj imate zoper katoliško cerkev, kaj je vam hudega storila? poprašuje časov duh.“

„Ljudstva nam zapeljuje, prederzno nasprotuje svetovnim postavam, in naposled terdi, da je naša kraljica,“ kričé tožniki.

Čujmo! Pozor!

Perva krivica, ki se podtika cerkvi, je ta-le: Ona nam zapeljuje ljudstva, gasí v njihovih sercih domovinsko ljubezen, ker jim vedno kaže proti Rimu, da zato pozablajo dolžnosti, ki jih vežejo na rojstni kraj, na domovino in deržavo, ki jih varuje.

Kdor spoštuje resnico, mora priznati, da pravi katoličan ljubi svoj rojstni kraj, svojo domovino in deržavo, v kateri živi; laže tedaj, zgodovino tají ali pak pačí, kdor terdi, da katoliška cerkev vnéma in podpihuje upore in grozovite prekucije, ki razdevajo deržave. Če bi res bilo to krivičenje, tedaj bi njo veselili pozdravljali in objemali mnogoštevilni prekucuhi po svetu, hvalili bi jo in poveličevali ravno tako, kakor bi bili judje hvalili in poveličevali Nazarenca, ko bi se bil vstopil na čelo judovskega naroda, in otrešel sužnji jarem rimski. V zgodovini beremo, da so kristjanje služili že v rimskih polkih, zvesto spolnovaje svoje dolžnosti so hodili sem in tje po svetu na povelje svojih viših, ter so se bojevali in umirali za svoje vladarje in za domovino. Pravi katoličan tedaj, ki ljubi svojo cerkev in njenega vidnega poglavarja, je zvest tudi svojemu deržavnemu oblastniku, tega varuje in umira zanj. Otroci, ki spoštujejo in ljubijo svoje starše, gotovo spoštujejo in ljubijo tudi svoj rojstni kraj, svojo domovino in deržavo; otroci pa, ki zanemarjajo in zaničujejo svoje starše, gotovo niso posnemanja vreden izgled deržavljan-ske zvestobe in kreposti, na take ljudi se domovina in

država ne morete in tudi ne smete zanašati, ako se hočete obvarovati zadreg in gotove nesreče. Ravno to velja o duhovni materi sv. cerkvi. Imenujte nam pravega katoličana, ki je izdal svojo domovino? Pravi domoljub in zanesljiv državljani je ob enem zvest sin sv. matere cerkve. Kedar nastanejo zmešnjave po svetu, tedaj se ozira pravi domoljub in državljani proti grobu sv. Petra in Pavla, od koder se mu leskeče od prekucuhov zatajevano geslo: „Ljubite svoje brate, bojte se Boga, in bodite pokorni kraljem.“ Kje je kateri cerkvi sovražen tako imenovan ljudski osrečevalec, ki bi priporočal takovo geslo? Kje ga imate? Kedar začno ljudski podpihovalci in zapeljivci vrivati krivične in razdirajoče postavbe, kedar začne se rušiti družinsko in državljansko poslopje, kedar je pravica vkljenjena in zaperta, krivica pa oproščena in svobodna, kedar so ljudstva vsa že zbegana, da ne vejo, kaj je krivo: takrat se začno zaupljivo ozirati proti novozaveznemu Sijonu, kjer po Božji naredbi kraljuje naj viši pastir vseh narodov, ki govori tolažilne besede zatiranim, zatiravcem pa grozi z vso ostrostjo. Cerkev tedaj gotovo ne podpira uporov, ona oznanjuje in priporoča zlati mir, zato ker je njen začetnik Jezus Kristus kralj miru in sprave. „Mir ljudem na zemlji, kateri so dobre volje,“ — tako so prepevali nebeški duhovi nad betlehemsko planoto.

Kdor tedaj govori ali piše, da katoliška cerkev zapeljuje ljudstva in jim zatira domovinsko ljubezen, vsaki tih ponavlja staro judovsko obrekovanje, s katerim so obrekovali svojega Mesija pred Pilatom.

Druga tožba zoper cerkev je pa ta le: Ona se upira postavam svetne oblasti; ona neče priznati, da gré svetnim postavodajalcem neomejena oblast.

Da bi se cerkev upirala pravni oblasti, to je sovražstvo, prav tako, kakoršno je bilo judovsko. Čujmo naj preje aposteljna Pavla. „Kteri se oblasti ustavlja, se Božji volji ustavlja. Kteri se pa ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo. Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod, kakor od Boga; ktere pa so, so od Boga postavljene.“ Ali niso te besede jasne vsakemu, kdor nalašč ni miži?

Cerkev se brani s solzami pa z molitvijo — piše sv. Avgustin, nikdar pa ne s prederznostjo. Res je, da cerkev časih mora na vsak način se oglasiti in reči: „Bolj je treba poslušati Boga kot ljudi,“ to pa ona govori le tedaj, kedar posvetna oblast seza v božje pravo sv. cerkve, kedar se po robu stavi njenim božanskim naredbam, kedar siloma zatira blagovito delanje sv. cerkve, kedar daje ukaze, katerim je vžgano na čelo znamenje protikristijanstva, kedar naredbe svetne oblasti razdirajo kristjansko sramožljivost, ob kratkem: kedar posvetna oblast takisto ravná s cerkvijo, da grozi časna in večna nesreča njenim udom; takrat pač mora cerkev se oglasiti, kakor se je bil svoje dni oglasil sv. Peter, rekoč: „Bolj je treba poslušati Boga kot ljudi.“ V takih in enakih primérnejih tedaj cerkev mora z resnico in molitvijo se postaviti nasproti svojemu sovražniku, ki nakanja pokvariti in pogubiti njene otroke; ona razterga krinko raz obraza nevarnemu nasilnežu, da ga svet spozná in se ga varuje; ona ga zapodi nazaj v njegovo delokrožje, ter mu govori: „do le-sem, dalje pak ne!“ Vsakemu svoje!

Kdor pa nekaj govori in terdi, da svetni postavodajalec imá neomenjeno oblast, taki ne vé, kaj govori in terdi. Poglejmo v življenje. Če kdo seza s prederzno roko v tuje pravice, ali odobruje svetna oblast tako ravnanje? Ali ga kaznuje ali ne? Tudi za žival, ki ne vé, kaj dela, kedar po nesreči zaide na tujo njivo in kaj poškoduje, mora gospodar plačati kazen. In cerkev naj bi pa molčala in preterpela vse, tudi naj večje kri-

vice! Cerkev se nikdar ne upira postavni oblasti, upira se le njenim krivicam, ki proté z večno nesrečo njenim otrokom. Kedaj je cerkev prepovedovala davek dajati, kedaj je hujskala zatirane kristjane proti vladarjem? Nikdar ne, temuč le tolažila je, opominjevala in svarila „Bodite pokorni, Božja volja je!“ Cerkev molči in terpi, kar more, prosi in moli za svoje brezvestne zatiralce, da bi jih sv. Duh razsvetlil. Nikari ne govorite, da ima svetna gosposka neomejeno oblast; ako bi jo imela, tedaj bi ne bilo potreba cerkve. Ako bi cerkev priznala takovo terditev, bi ž njo sama sebe zatajila in zaverгла. Noben človek nima neomejene oblasti, ljudje smo stvari Božje, tedaj smo vsi navezani na Boga, le on ima neomejeno oblast, njemu pač mora biti pokorno vse od kraja. In kaj pa bi tudi bilo z nami, ako bi kaki človek ali kako društvo imelo neomejeno oblast! Gorjé človeštvu, zakovano bi bilo v večno robstvo.

In tretja reč, zaradi ktere liberalci pene tiščé, je pa ta-le: Cerkev hoče kraljevati. Tijara, ki se leskeče na glavi rimskega velikomašnika, blešči liberalce, presvetla njim je, in preganja temo, ravno to pa bôde mesečne liberalce, toraj jo čerté in obrekujejo na vso moč. Nič, čisto nič ne privoščijo cerkvi, naj raji bi videli, ako bi kot beračica hodila terkat na njihova vrata, da bi jo z bičem podili čez prag kričé nad njo: „Poberi se nam izpred oči, pojdi, od koder si prišla; mi te ne potrebujemo!“ Za cerkev, kraljevo nevesto, jim je škoda vsakega lišpa. „Oh ko bi se ta denar obrnil za uboge,“ hinavsko zdihujejo, kakor Juda Iškarjot, pa naj raji bi videli, ko bi oni mogli spraviti v žep vse tisto. Nikdar nimajo dovolj, lakomno gledajo po cerkvenem premoženju kakor izstradan volk v ovčnjak, in če še toliko požrè, se mu ne pozná. Volk je pač res volk.

Res, cerkev je in ostane kraljica, če ji poberete vse do zadnjega beliča; njene lepote, časti in veljave pa ji ne morete vzeti. Cerkev je, prav res je izvoljena nevesta Kralja vseh kraljev, kteremu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji, in sam ta kralj je cerkev opasal z isto oblastjo, opasal jo je s kraljevim pasom, in kronal s kraljevo krono. Ako vam ni to po volji, ali je ona kriva? Pojte in se pomenite ž njim, ki je Kralj vsim stvarjem, in ki je sam si izvolil cerkev za svojo nevesto.

Cerkev je tedaj kraljica, in tudi ima kraljevsko oblast, kar je sijajno pokazala že več potov, in kaže tudi dandanes — v Rimu, kamor je skicala svoje izvoljence; toda ona kraljuje čez serca in duše naše. V ti dve kronovini pa ne smé in ne more stopiti noga svetne oblasti, kajti letod gospoduje cerkev sama, izvoljena kraljica, in bo kraljevala toliko časa, da bo vse pridobila svojemu nebeškemu ženinu, da bo vse pripeljala na kraljevo večerjo. In kako je opravljena ta veličastna kraljica? Ali ima tudi ona zlatovezen plašč, z dragocenim kamenjem posuto krono, žezlo in meč? Ne, cerkev ima drugačno opravo: njen plašč je ljubezen, njeno žezlo je vera, njen meč je pravica, in njena krona je milost sv. Duha.

Recite tedaj, kar vam je drago, cerkev je res kraljica, in vkljub vsi krasoti in veličastvu, ki ga razgrinja pred stermečim svetom, je vendar le „ponižna dekla Gospodova.“

Cerkev je nedolžna, kakor smo vidili, in ker svet ne najde nobene krivice na njej, tedaj si jih pa izmišljuje, češ, če obveljá, prav, če ne, se pa umaknem. Toda krive tožbe ne bodo obstale pred sodnjim stolom resnice in pravice, in huje ko liberalni polki naskakujejo, in časnikarski topničarji bombe mečejo, tim bolje spoznava trezni opazovalec, da cerkev ima prav. Kdor preveč vpije, se preprije, zapomnite si, liberaluhi!

Pustimo liberalce; menijo, da bodo cerkev pokopali,

pa bodo le sami sebi „libera“ zapeli. Oklenimo se cerkve, ki nam jo je dal Jezus Kristus, varimo se, nikar je ne vodimo pred sodnji stol posvetnih otrok, ki niso še toliko pošteni in pravični, kolikor je bil Pilat, ki je sodil njenega Ženina. Serčno se potezajmo za sv. cerkev, za svojo ljubeznjivo duhovno mater, kedar jo črni kak zaslepljen ali pa hudoben njen otrok. Pač res, takim veljajo tele besede: „Nesrečni liberaluhi, ako se cerkve ne deržite, ugasne vam spoznanje Božje, in življenje vaše bode zapečaten knjiga, ktero bode te brali, umeli pak ne!“ —

Zanemarjenje potrebne čujočnosti nad otroci.

Pregrešek, kateri pogostoma vse učenje in izrejevanje otrok v nič deva, je med drugim pomanjkanje vedne čujočnosti staršev nad otroci. Že gredé v šolo in iz šole in tudi sicer se veliko otrok po ulicah in po cestah klati, ali pa po družih hišah, skrivnih kotih, skednjih in drugej potepa in potika. Ravno tako mnogi po kmetih ob nedeljah in praznikih. Ne vem, kaj otrokom bolj škoduje, prvo ali drugo. To pa vem, da ne tu ne tam ne vidijo, ne slišijo in ne počenjajo veliko pridnega in pravega. Po ulicah in cestah zgubljujejo otroci od dné do dné bolj tisto otročnost, krotkost in sramožljivost, kar jih toliko ljubeznjive dela, vsvojujejo si pa neko prešernost, derznost, prepirljivost in druge take in enake hudobije. Majhni že se sujejo, mečejo in pretepajo, in česar se majhni uče, bodo znali tudi odrašeni. Vpijejo, razsajajo in kriče, kakor divjaki, in tako mora še toliko krotak in pohleven otrok obdivjati. Tu slišijo hudobne pogovore, divjaško preklinjanje, in kar slišijo, se tudi nauče, ker skušnja nam priča, da marsikteri paglavec zna bolj kleti, kakor pa moliti. Pripovedujejo si eden drugemu malopridne zvijske, goljučje in druge hudobije; kar enemu v misel ne pride, pride drugemu; takim besedam se posmehujejo, hvalijo malopridneže, in jih v prvi priložnosti tudi sami posnemajo. Sv. Avguštin nam v svoji ponižni odkritosernosti pripoveduje, kakó zelo da ga je bila tovaršija s hudobnimi pajdaši spridila. Hvalili so se s tem, kar so hudobnega storili, pa tudi s tim, česar niso storili, in Avguštin se je vdeleževal njih hudobij, ne zavoljo lastne spridenosti, temuč iz napčne sramožljivosti, da bi se mu hudobni tovarši ne posmehovali. — Otroci, kateri takó okoli tavajo, in se s hudobnimi sem ter tje klatijo, so res zbegane in razkropljene ovce brez pastirja. „Moje ovce so se razkropile,“ govori Bog po preroku, „ker niso imele pastirja, in bile so v plen in rop divjih zverí. Po vseh gorah in višjih gričih se klatijo moje čede; čede moje so razkropljene po vsi zemlji, in nikogar ni, ki bi jih iskal, ni ga, pravim, kdor bi za nje skerbel.“ (Eceh. 34, 5, 6.) Še bolj žalostno in zoperno je, viditi, ako celó dekličí, ki so bolj tihe in krotke natore, divje vpitje in razsajanje fantičev poslušajo in gledajo, dopadajenje na tem imajo, ali pa se še celó z njimi pulijo, tergajo in ravsajo, kar je žalostno znamenje, kako prešerne in derzne vlačuge da bodo enkrat.

Pa ne le po ulicah in cestah so otroci v veliki nevarnosti, ktere morajo starši zmiraj od otrok odvracati, temuč tudi po skrivnih kotih, po hišah in družih hramih se velikrat strašne hudobije godé in nedolžni otroci zapeljujejo in pa pohušujejo. Gorje otrokom, kateri se zavoditi pusté tje, kamor okó neskerbnih staršev le malo kdaj pogleda.

Žalostna nesreča je za starše tudi to, ako morajo zavoljo revšine in pomanjkanja svoje v dobrem ne še vterjene in tako lahko zapeljive otroke zgodej majhne še v službo dati, ali jih še celó daleč od sebe v druge kraje poslati, kjer živé in rastejo brez vse skerbi, ali

še pri živini po pašnikih celó delj brez vse Božje službe in brez vsega poduka, kjer jih morebiti samota, lenoba, pohajanje in iz tega izvirajoči dolgčas same na sebi zapeljujejo. Dobri starši torej rajše stradajo, rajše si od lastnih ust marsikteri grizljeje pritergajo in ga otrokom dajo, kakor pa da bi jih v nevarnost v druge hiše ali celó ptuje vnanje kraje pahnili.

Silno škodljivo je tudi otrokom, ako starši po svetih krajih, v cerkvi nad njimi ne cujejo, ker v tem primerljivi uganjajo otroci pred altarjem, kjer jim je po navadi prostor odločen, mnoge nerodnosti, zapeljujejo in pohušujejo s pogovarjanjem, smejanjem, oziranjem, gnetenjem itd. druge otroke, motijo odrašene v molitvi in so jim v spotikljeje, ali pa se drugod, postavim po zvoniku, ali celó zunaj cerkve potikajo in nerodnosti počenjajo. Kadar odrastejo, kako se bodo v cerkvi lepó obnašali, ako so že majhni vse spoštovanje in ves strah do vpričnosti Božje in do svetih skrivnosti od sebe otresli? Ko bi Jezus dandanašnji vidoma v naše cerkve prišel, ali bi ne iztepel po vsi pravici marsikterega otroka iz njih, kakor nekdanj barantavce iz jeruzalemskega templjna? Res taki razuzdani mladi neverniki niso vredni biti tako blizo svetiša, kjer imajo samo dobri in ponižni ljudje svoj prostor (Ps. 14, 1—3). Naj imajo keršanski starši svoje otroke pri sebi, in jih tudi gredé v cerkev in iz cerkve seboj vodijo, da jih tudi po potu varujejo prevelike razmišljenosti in družih nerodnosti, ktere se nikoli ne spodobijo, naj manj pa še pred Božjo službo ali pa po njej.

Če ima zanemarjenje in opušenje potrebne skerbi in čujočnosti že pri otrocih žalostne in strašne nasledke, koliko bolj žalostne in strašne nasledke ima táko zanemarjenje in opušenje še le pri mladosti, ktera dorasa. in v kateri se nove strasti izbujajo! Kdo bi si mislil, da zamorejo starši v miru biti, ko se njih odrašeni sinovi in njih odrašene hčere po nevarnostih in slabih tovaršijah okoli klatijo, Božji čas posebno še ob nedeljah in praznikih s popivanjem, igranjem, plesanjem in drugimi nerodnostmi upravljajo, in se potem, kadar so že ves Božji dan s pregrehami in hudobijami pognali, še do pol noči ali celó do družega jutra hudobno in nesramno potepajo in vlačugajo. Ako zvečer kakega živinčeta ni bilo domú, kakó so v skerbéh, kakó letajo čez rov in kol, čez germ in sterm, tako dolgo, da ga dobé; njih sinov pa zvečer ni domú, in nič ni mar za to! Starši vedó, da se njih hčeri po plesih s slabimi in vinjenimi potepuhi okoli klatijo, in se morebiti zato še ne zmenijo ne. Slišijo, kakó zapeljivci okoli njih hiš o polnoči kakor črni krokarji krokajo, pa spé brez skerbi, in ne pogledajo v spavnico svojih otrok varovat jih dušnih tolovajev in peklenskih služabnikov. O malopridni taki starši, ki spé v tem, ko „hudič kakor rjoveč lev okoli hodi in iše, koga bi požerl!“ (1. Peter 5, 8.) V tem, ko oni spé, pride sovražnik in seje ljuliko med pšenico. (Mat. 13, 24—28.) Tatovom in roparjem duri zapirajo in zapahujejo, ali roparji vse drugi in veliko bolj nevarni prihajajo v hišo, kadar jih je volja. Hleve zapirajo z vso skerbjo, da bi jim kako živinče ne ušlo, ali potepenim in neugnanim sinovom so vrata vso noč na stežaj in do kraja odperte! Gorje takim staršem, kateri se tatov varujejo, zapeljivcev svoje družine pa ne! Divje zverine, serditi levi in volkovi imajo saj natorno ljubezen do svojih mladičev in jih branijo z nevarnostjo lastnega življenja, celó boječa koklja zbira pišeta pod svoje peruti, kadar je skopec blizo (Mat. 23, 37.), ljubezen ji daje moč in serčnost; in kdo bi verjel, da so taki keršanski starši, ktere celó divje zverine po pušavi in koklje po dvoriših v ljubezni, čujočnosti in skerbi za mlade prekose in osramoté, ki spé v tem, ko njih sinovi z divjaki tulijo, in se njih hčere z derečimi

volkovi v ovčjih kožah pečajo?! (Mat 7, 15.) (Gl. A. Likar, sv. Zakon.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Cerkevni zbor v prid zamurcev. Daniel Komboni, prednik zamurskih vstavov v Egiptu, je v Rimu sprožil misel, naj bi vesoljni cerkveni zbor storil tudi kaj za spreobrnjenje nesrečnega Kamovega zaroda v srednji Afriki. V god presv. Jezusovega Serca je naznanil prošnjo do sv. vesoljnega zbora Vatikanskega za zamurce srednje Afrike. (Poslal je tudi Danici iztis te prošnje.) Iše zdaj podpisov pričujočih očetov za to prošnjo in potem jo bo predložil zboru. Glavni obseg prošnje je ta, da naj bi škofje ali vrednih delavcev pošiljali v ta zapušeni del Gospodovega vinograda, ali kakor koli si bodi za srednje-afrikanski misijon pomoč skazovali; tudi naj bi zbor vesoljni svet poklical na pomoč, ako to za primerno spozná. Misijonar očetom vesoljnega zbora k sercu žene, da v srednji Afriki, ki je čez dvakrat toliko kakor cela Evropa, je čez sto milijonov Kamovcev v naj večji revi, to je, njih deseti del, kar jih ima vesoljna zemlja. Silne pritežnosti dela, pomanjkanje delavcev, in pomanjkanje pomočkov so po njegovi misli naj večji zadržki, da zamurcem luč resnice ne posveti. Naj berže je pa še naj večji četerti, namreč: posebni značaj ali duhovna lastnija Kamovega zaroda, kateri je res vsega milovanja vreden. Gospod Komboni zborovim očetom živo popisuje „prensrečno Nigricijo, bivajočo v smertni senci, ki hodi po razpotjih, se prekucuje v prepade brez vodnika, brez luči, brez vere, brez Boga.“ Prosi jih pri ljubezni Jezusa Kristusa, naj to zadevo sprejmejo v svojo skerb ter po svoji modrosti prevdarijo, kako in s katerimi pomočki bi se tem narodom zamoglo zveličanje prinesiti.

V Döblingu pri Dunaju je naprava redovnic, ki se imenujejo „Sestre ubozega Jezuška“ in imajo ta namen, da uboge zapuščene otročice sprejemajo ter čedno in keršansko odrejaajo z milodari, ki jih od brotnih ljudi sprosijo, in se take uboge sirote za-se in za človeštvo ohranijo. To bodi omenjeno na posebno priporočilo, ker dvě sestri tudi ravno zdaj po Slovenskem za kak dar v ta namen poprosite, da ne bo kdo mislil, da je kaka sleparija, kar se dandanašnji sicer večkrat rado priméri.

Amerikanski misijonar preč. g. Jož. Buh je pretečeni teden srečno prišel v Ljubljano s svojega popotovanja v Rim in Jeruzalem. Zdaj bode obiskal svoje prijatle in znance; 10. julija namerja biti v Loškem potoku; potem pojde skoz Semič v Boštanj; sredi tega mesca se misli nekaj dni muditi v Račjem pod zidanim mostom, in od ondot se nazaj v Ljubljano verniti, znabiti 20. julija. Ako kdo misli v kaki misijonski ali ameriškanski zadevi g. misijonarja kaj poprašati ali se ž njim posvetovati, naj mu do tistega časa piše, ali pa se sam 20. ali 21. julija v Ljubljani znajde. Stanuje ta čas v duhovskem semeniši. Potem meni obiskati še svojo domačijo (Lučne), Loko in Kranj, in se o začetku prihodnjega mesca avgusta zopet nazaj v Ameriko podati na daljno v misijonsko delo.

Cerkveno slovstvo. Mestice Briksen na Tirolskem je postalo kakor nekaj zlat zaklad bogoslovske vede. Skorej neprenehoma izhajajo naj čverstejši cerkvene in duhovne bukve, ki so vredne, da bi jih imel vsak katoliški duhoven v svoji bukvarnici. Znano je namreč, da Tirolci so praktični ljudje, in kakor praznih besed ne govoré, tako tudi ne dajejo na svitlo puhlih bukev. Velik pomoček za napravo teh duhovnih izdelkov je pri duhovnih to, da za nje mašujejo, namesto da bi jih z denarom plačevali. Cela lepa biblioteka se s tim napravi v kratkem. Mnogi so namreč v veliki stiski zastran de-

nara, pa tudi po tacih krajih v službah, da se malo maš dobiva in jim je torej z bukvami za maše močno vstreženo. Noben vesten duhoven pa brez bukev ne more biti, in silno želeti je, da bi se obračalo več časa v branje dobrih bukev, kakor pa v branje časništva. Iz enega ali drugega dobrega časnika se zajema poznavaj pričujočega stanja; iz dobrih bukev pa se zajema učnost, — in ta je duhovnu na vse strani potrebna, ako hoče svoje dolžnosti natanko spolnovati. V priporočilo naj imenujemo nektare naj novejših bukev, ki so prišle v Brixnu na svitlo.

Betrachtungen für Priester, von Chaignon S. J. Aus dem Franz. von einem Priester der Diöz. Brixen. 1. Bd. (1 gl.) 1870. Tvarine so tako lepo vredjane in obravnavane, da se dajo prav lahko tudi za pridige rabiti. Domi meditatio, in ecclesia praedicatio.

Die Leugnung der Gottheit ist der Selbstmord der Menschheit. Ein Beitrag zur religiösen Aufklärung, v. G. M. Schuler. (1 gl.) Brixen 1870. Ta knjiga je zložena v podobi pisem in ni le silo koristna za duhovna samega, temuč tudi prav primerna za razposojevanje med olikane, da se v veri vterdijo, katero jim časništvo od vsih strani spodbija. Po tej poti je treba začeti delati z gorečnostjo, ker je skorej edina, po kateri se da marsikterim še kaj pomagati.

Die christliche Liebe und ihre Werke, v. Dupanloup, 2. Aufl., Brixen 1869. (60 kr.) Naslov že dosti priporoča to času primerno delce.

Compendium Juris ecclesiastici ad usum cleri, ac praesertim per imperium austriacum, in cura animarum laborantis. Auctore S. Aichner. Edit. 3. novis curis recogn. et emend. Brixinae 1870. (5 gl.) — Brez tako tehtnega dela pač ne more duhoven biti.

Cassianea. Zeitschrift für Kanzelberedsamkeit, Materialien, Skizzen und Vorträge. Unter Mitwirkung mehrerer Priester, herausgegeben von Jos. Alvera, Dompred. in Brixen. Dobiva se že 1 zvez. za leto 1870, pa tudi prejšnji letniki. (Cena za celi letnik — 4 zvez. je 4 gl. 30 kr.)

Pretiosa Sensa et coelestia lumina, item meditationes P. P. Lud. de Ponte S. J. Editionem curavit Vincentius Gasser, Episc. Brixinensis 1870. (Cena 1 gl.) Prav lična knjižica — tudi z mnogoterimi pobožnostmi za pred mašo in po maši.

Vermischte Lesefrüchte für die Kancel. Alverà. Več letnikov.

Opomba. Kteri gospodje niso vzeli še sklepa od „Comp. Juris — Aichner, — ali od Cassione-e, naj po te reči pošljejo. Od „S. Thomae Sum.“ še ni prišel 2. zvezek.

Je pa še dosti drugega priporočevanja vrednega, ki je na svitlo prišlo v Brixnu (ali tudi drugod) ter bukvar Weger oskerbi za opravljanje maš duhovnom. Ko bi se našel kak prijatelj bogoslovcev, ki gredó zdaj v duhovsko pastirstvo, da bi jim daroval kacic 50—100 gl.: z naj boljšimi bukvami bi jih lahko obdarovali, — veliko dobroto bi jim storil.

Iz nemškega Gradca, 28. junija. Kakor Vam je znano že iz časnikov, je v štajerskih volilnih okrogih na kmetih bilo voljenih 11 katoliško-konservativnih mož, 6 narodnih na spodnjem Štajerskem, kateri bodo, kakor upamo, vsi z unimi skupaj delali, in 6 liberalcev. — Po mestih pa so po vsi deželi liberalci zmagali 19 sedežev, neprimerno veliko proti kmetiškim. Tukajšna in ljubenska kupčijska zbornica volite vsaka 3, same liberalce. Veliko posestništvo voli 12 poslancev, pa tukaj ni upanja za kat. stran. — Osebo pravico v deželnem zboru biti imata mil. gg. škofa, tukajšni in lavantinski, in rektor na univerzi.

Za graško okolico je voljen predsednik tukajšnega

katol. konserv. društva grof Henrik D' Avernas, v Lipnici njegov brat Alfred, in Alojzi Karlon, semeniški podvodja in izversten govornik. Drugi duhovni so še: dekan dr. Lehman, voravski prelát (in iz spodnjega Štajerskega dekan Kosár.) Dalje: grof Platz, baron Gudenus in 3 kmetje. Naj večja sreča pa je, da je izvoljen izverstni mož prof. dr. Maassen, nekdanj protestant, zdaj goreč katoličan, ki je že več let, ko ni bilo nobenega upanja kaj opraviti, boril se za kat. reč in spravo med narodi, ki so ga nasprotniki tudi zadnje dni v govorih, časnikih in nabitih listih silno gerdili, celo hotli s silo napasti, če bi ga njegova mirna stanovitnost ne bila rešila. Kakošnih pripomočkov so se poprijemali tudi drugod ljudje, ki se imajo za omikane, zoper kat. kandidate, vsaki dan „Volksblatt“ pripoveduje, n. pr. dvema duhovnomu so pisмено s smertjo žugali; kmetom, da jim bodo delavce iz mest poslali, da jih požgó. Govorili so: Maassen ne smé voljen biti, tudi če bi mu imelo za življenje iti. Dvema kmetoma, ki sta ko izbiralca Maassena volila, ste dve fabriki napovedale, da za nji ne smeta več premoga voziti. Na par krajih so zadnje trenutke slepili izbiralce, da se je konservativni kandidat odpovedal in ne mara voljen biti. V volilnem okrogu dr. Maassena so ponujali vsakemu izbiralcu, ki ne gré k volitvi, po 5, in kdor nasprotnega kand. voli, po 10 gl. In vender je dobil Maassen 102, nasprotnik 35 glasov.

Menim, da bi bilo treba tudi na spodnjem Štajerskem in na Kranjskem, kakor povsod, pri prihodnjih volitvah natančnih dogovorov že preden izbiralce volijo, da volijo možé, ki niso nič navezani na liberalne veke, in jim ne morejo s časno škodo žugati. Naj bi n. pr. taki sami ne sprejeli izbiralne pravice, ki so liberalcem zadolženi, tudi morebiti na nekterih krajih županu ne, da jim pozneje kdo ne nagaja, ako po svoji vesti volijo. Tukaj je neki okrajni predstojnik, ko je županom liberalnega kandidata priporočal, rekel: „Jaz vas ne potrebujem, vi pa mene potrebujete!“ Sploh je v „Volksblattu“ več dokazov, kako so tu pa tam vradniki svoj vpliv za liberalce zastavili. Ko je neki časnik, da bi duhovnom vse očital, kar si more kdo izmisliti, celo zavolj spovedi jih sumičil, je deželna sodnija takemu sumičenju priterdila z besedami, ki si jih ne upam zapisati; glej „Gratzer Volksblatt 24. jun.“; primeri podobno prigodbo v ravno tem časniku 25. maja, da se spodobno previdnostjo smé kat. duhovstvo celo „Gäunerbande“ imenovati, in se vender v tem ne najde nič napčnega.

Da se je na kmetih po nemških krajih tako nepričakovano dobro veršilo, je posebno sád kat.-konservativnih društev. Tu se je ljudstvo pogovarjalo, med seboj poterjevalo in učilo, kako potrebno in imenitno je dan današnji, ko se v imenu ljudstva vlada, posebno pri volitvah vdeleževati se, in kako je treba ravnati, da se kaj opravi. Tu so se volilci že med seboj dogovarjali, tu se jim je kandidat priporočal in jim svoje mnenja razkladal, da so ga poznali in vedili, kaj je od njega pričakovati. Ravno na zgornjem Štajerskem, kjer je še prav malo imenovanih društev, je več liberalcev zmagalo; bila je med katoličani ali vnmarnost, ali neednost. Kjer so pa društva, so katoliški vsáj imeli spoštovanja vredno manjšino.

Na Moravskem je v kmečkih okrajih izvoljenih 23 narodnih (deklarantov) in 7 vstavnežev. Pervi so si privojskovali 2 poslanca, v Znojmu in Litavi. V mestih je izvoljenih 24 vstavnežev in 6 narodnih. Med temi sta fajm. Horecky in špiritval Vurm. Kupčijska zbornica je izvolila 3 vstavneže, med njimi je Al. Skene. Giskra je voljen v Bernu.

Iz Rima. Pred in po prazniku sv. Rešnjega telesa so imeli očetje vesoljnega zbora vedno seje v baziliki sv. Petra.

Med drugimi so govorili o papeževi nezmožljivosti te dni Valerga jeruzalemski, Ballerini aleksandrijski patrijarh; — Alemanij, nadškof iz Kalifornije v Ameriki itd., kakor tudi kardinali Pitra, de Bellechose, Guidi.

Sv. Oče so silno delavni, neutrudljivi, in vse njih bivanje je tako rekoč prečudno. Med tim, ko vsaki dan toliko zaslišujejo, toliko pišejo ali narekvajo svojemu tajniku, toliko molijo, med vsim tim ne nehajo se truditi za lepoto in kinč večnega mesta in njegovih cerkvá. S tim dajejo ob enem toliko revnim kruh in zaslužek. Veličastne reči se delajo tu in tam. Med drugim so sv. Oče dali olepšati in popraviti baziliko sv. Lorenca, ki je izmed sedmerih romarskih cerkvá v Rimu. Znotranje ozidje so dali s prelepimi malarijami prevleči, strop ravni in leseni, kakor sploh po vsih bazilikah, so ukazali lepo pozlatiti; pod v prezbiteriji z marmelnom pokriti, in vso baziliko sploh so tako lepo popravili, da je prekrasen velik Gospodov tempelj. 14. junija, ko je bilo vse dodelano, so se s svojim spremstvom peljali do te bazilike, ki stoji pol ure daleč zunaj mestnih vrat proti solnčnemu vzhodu.

Pregledali so vse, kar je novega, hodili po baziliki, čez 40 sežnjev dolgi in 18 sežnjev široki, in pohvalili so umetne mojstre, ki so delo dokončali. Ker je tu poleg te bazilike in zadej za njo rimsko veliko pokopališče (nikjer še tacega nisem vidil), so sv. Oče pred več časom ukazali tu marmelnat spominek napraviti vsem tistim hrabrim vojakom, ki so leta 1867 za katoliško reč in sv. Očeta življenje dali. Tudi to delo je bilo ravno zdaj dokončano. Tedaj so se sv. Oče podali na pokopališče; sredi velikega števila škofov, ki so bili tudi prišli o ti priložnosti iz mesta, in sredi velike množice ljudstva iz vsih stanov so pokleknili pred spominek, ter „De profundis“ z veliko pobožnostjo in glasno omolili za umerle vojake.

Nobeno oko pričujočih ni ostalo brez solze, ko so vidili sivega častitljivega starčka, sv. Očeta klečati in pobožno moliti za svoje zveste sinove, ki so življenje dali za prid sv. cerkve in Kristusovega namestnika na zemlji.

Zato so pa tudi živi slavoklici spremljevali sv. Očeta, ko so počivališče mertvih zapustili in se vračali proti domu.

Iz Rima 17. jun. Pred 24. leti kakor včeraj zvečer le samo po dveh dnevih v „konklavu“ so bili povišani na najvišji stopnjo rimskega prestola papež Pij IX.

Iz plemenitega stanú grofov Mastai-Ferreti v Sini-galji rojeni 13. maja 1792, so že v mladosti se popolnoma cerkvi v službo darovali. Bili so naj pred kanonik pri Mariji „in Via lata“ (sprelepa majhna cerkev v sredi „Korsa“), potem so bili vodja in predsednik vstanovališča sv. Mihela (hospitium s Michaelis), v katerem živi 800 preskerbljencev — penzioniranih — vsake starosti, mladine, starih ljudi, razločenih v štirih oddelkih; — poslopja v tem vstavu je dosto za kakšno manje mesto. Papež Leon XII jih je povzdignil na nadškofijski prestol v Špoletu 21. maja 1827; Gregor XVI jim je podelil 17. dec. 1832 škofijo v Imoli, in ravno tisti papež jih je imenoval kardinala 14. dec. 1840. Božja previdnost pa jih je povzdignila 16. jun. 1846 na prestol sv. Petra.

Dočakali so tedaj sv. Oče pričetek pet in dvajsetega leta svojega višjega pastirstva, kar pred nekterimi časi nobeden pričakoval ni, — sosebo pa so radikalci — mavtarji, liberalci in sploh sovražniki katoliške cerkve že davno jih pokopati želeli. *) Mi zvesti katoličani

*) Ravno zdaj so jim liberaluhi zopet ne vem kako bolezen pripisovali. Vr.

pa smo zaupali v Boga, ter pričakovali z veseljem tega dne, in prišel je — prišel je veseli dan.

Hvalimo tedaj Boga, ki sklepe krivičnih podira in želja prevzetnežev ne spolni, ponižnih zdihljeje in molitve pa dobrotljivo posluša in milostivo uslišuje.

Vošimo tedaj danes vsi zvesti in verni katoličani prav iz serca Vam, sv. Očel da doževite tudi konec 25. leta in potem še živite dolgo lét srečni, zdravi in veseli, ter vladate modro, kakor dozda Kristusovo cerkev.

Že na vse zgodaj so danes gromeli topovi iz angelske terdnjave, in zvestim Rimljanom kakor tudi vsemu svetu so oznanovali veseli dan.

Ob 10. uri tega dne je bila v baziliki sv. Petra papeževa kapela, to je, slovesna sv. maša, spremljevana od papeževih pevcev. Sv. mašo je pel kardinal Morichini. Sv. Oče so bili pričujoči na svojem prestolu, in okoli njih na svojih navadnih prostorih vsi kardinali, patrijarhi, nadškofje in škofje vesoljnega zbora. Tudi prelati in generali vsih redov, rimski senat, in mnogo mnogo ljudstva vsih stanov in iz vsih krajev je bilo pri sv. maši.

Po sv. maši je v imenu sv. zbora (Sacro Collegio — zbor vsih kardinalov) kardinal Patrizi, poddekan tega zbora, sv. Očetu vošila k srečno pričakanemu 25. letu njih naj višjega pastirstva predložil.

S kratkimi besedami je sv. Očetu srečo vošil k toliki neznano veliki sreči — je opomnil božje previdnosti, ki jih je v tih preteklih letih po potih težav in britkost, kakor tudi časti vodila, in je pristavil — da bo ravno ta božja previdnost storila, da bo njih svetost še veliko in veliko let kermilo skrivnostnega čolniča gibala ter cerkev Jezusa Kristusa vodila sred viharjev in nadlog. Pristavil je kardinal, še te le besede: „Srednica pa, zadobiti to gnado, naj nam bo pri tronu Sinu neomadeževana Devica Marija, ktere kraljeva krona je bila po nezmotljivem izreku Vaše Svetosti z naj dražjim biserom kinčana takrat, ko je bila spoznana brezmadežna, ktera naj v povernitev za to čast, ki ji jo je priznala Vaša Svetost, doverši določitev zaželeno verske resnice, ki toliko časti in toliko veličastva pridene Sedežu apostolskemu — rimskemu papežu, ki je Kristusov namestnik in učenik nezmotljivi katoliške cerkve....

Na to so sv. Oče z vso živostjo, kakor jo po navadi razodevajo, odgovorili vsim pričujočim. Rekli so, da želé, da naj dobrotljivemu Bogu dopadljive bojo vošila, ki so jih ravno kar zaslišali, in da se zahvalijo vsim za vse te vošila.

Na to so omenili težav in britkost svojega višjega pastirstva, in sosebno, kar jim zmerom naj bolj njih serce teži, opomnili so pričujoče na tolikošne zmote, ki so se tu in tam po svetu razširile, in serca kristjanov od prave poti odpravile.

Rekli so na to, da tacih zmot vir je večidel le nevednost.

To nevednost pa opovirati je dolžnost naša, so rekli, to je, sv. Očeta in vsih z njimi sklenjenih škotov, ki so pastirji po raznih krajih sveta. —

Tedaj so v ostalem delu svojega govora omenili to, da pastirjem ne gre, da bi imeli kaki ozir na svet, — da ne gre, zavoljo miru s svetom sveti reči nezvestim postati. Ne svet, temuč Bog je pastirje postavil. — Ne svet, temveč Odrešenik s svojim sv. Duhom je pastirjem toliko oblast, toliko moč podelil. — Tedaj „le v njega naj bodo vse naše misli, — naši občutljeji in vse naše dela obrnjene.“ —

K zadnjemu so vsim podelili blagoslov — onim, ki se še znajdejo zavoljo nekterih resnic v temi, da bi jih Bog razsvetlil; drugim, ki so v dvomih, da bi Bog jih rešil in jim milost gotovosti in prepričanja podelil; tretjim,

ki jih je največ, da bi stanovitni in dobri ostali v svojih namenih in sklepih.

K koncu prosijo in želijo, da bi vsi bili sklenjeni, kakor bratje „unanimitar perseverantes in oratione“, — sklenjeni v enem duhu v molitvi, da bi Bog ta zbor in vse brate, in vso cerkev blagoslovil, in jo razširil po vsi zemlji.

Po tem ko so ta zlo pomenljivi in kaj lepo so-stavljeni govor doveršili, so se vernili v svoje stanovanje, in pričujoči, kakor je bilo viditi, so še molili za svojega dobrega Očeta, da bi jim Bog dal še dolgo lét cerkev vladati.

Iz Rima. Kongregacije v Šenpetru vaticanskem so bile 22. in 23. jun., v katerih so nadaljevali očetje zbora obravnavo o papeževi nezmotljivosti. Pervi dan je mašo k sv. Duhu daroval Mons. Hagian, armenski nadškof v Cezareji, drugi dan pa Mons. Lynch, nadškof v Tarenti.

21. jun. so Rimljani obhajali dvojin praznik. V prvo je ta dan letni spomin kronanja sv. Očeta; — zavoljo tega je bil pred ta večer Rim razsvetljen. V drugo pa obhaja vsa rimska mladina praznik sv. Alojzija. Cerkev sv. Ignacija, v kateri pod altarjem sv. Alojzija njegove svetinje počivajo, je bila danes ves dan polna ljudstva. V ti cerkvi je danes sv. mašo bralo 12 kardinalov, 50 škofov in veliko število družih duhovnov. (Cerkev je prav velika, v 3 čolne razdeljena in ima 12 oltarjev iz prelepega marmeljna.) Med brezštevilmimi drugimi, ki so ta dan tu sv. Obhajilo prejeli, je bilo samo učencev 1500, ki so s slovesnim sv. Obhajilom šestnedeljno pobožnost sv. Alojzija dokončali. — Na to so prišle vse šole po versti, ter je vsaka, ena za drugo, darovala vence sprelepih cvetic na oltar tega svetega mladenča, in druge prekrasno vezene reči (štikarije). Sv. Oče pa so poslali sv. Alojziju v dar prezalo monštranico, ki je stala ves dan na oltarju. Oltar in vsa njegova okolišina je bila polna darov, cvetic, in vezelih dragotin, tako da jih že niso imeli kam pokladati.

Rim skerbi za svojo mladino, da nepokvarjena pobožno živi po zgledu sv. Alojzija. Kako pa po Avstrijskem današnja „êra“?!

Lepo je bilo viditi ta dan brez števila nežnih mladenčev in devic vsih stanov zaporedoma se verstiti in poklekovati pred svetinje sv. mladenča Alojzija. Njih lica, liliji podobne, so nam bile priča, da oni hranijo sprelepi cvet nedolžnosti, in zadej za njimi so se nam starejšim, njih starišem in drugim solze veselja utrinjale v očeh — vidivšim, da cvete tu sprelepa cvetica nedolžnosti in devišstva tako lepo na ravno tistem kraju, kjer so pred osemnajst sto leti Veneri in raznim malikom v čast pohujševali in pačili nedolžnost, in vsaktere strasti zasejali že v mlade serca. O mladina, slušaj zvesto duhovščino katoliške cerkve, ker ona ti naznanja, ona te uči, kako lepa da je čistost, kako lepo da je devišstvo, da je neumirajoč njen spomin, in da ona naj lepši, naj dražji venec v nebesih pred drugimi doseže. Bog me usliši; — molil sem pred oltarjem in svetinjami sv. Alojzija za drago slovensko mladino priserčno temu svetniku na čast, naj ji on sprositi blagovoli moč, da varuje neoskrunjeno serce, neomadeževano dušo, čisto, krepko truplo.

Razgled po svetu.

v Bocnu so 24. in 25. rožn. z velikimi slovesnostmi obhajali obletnico tistega ginljivega djanja, ko je bila vsa dežela l. 1796 z Jezusovim božjim Sercem zavezo storila, ter se je ta sveta zaveza obnovljevala. Bocen je mesto na Tirolskem, ki se liberalci bahajo, da je naj bolj napredoval v njem mlaj nove luči, aufklärunge

(t. j. afterklärunge) in liberalizma. Ravno ta slovesnost pa je pokazala, da tudi v Bocnu je novoverski liberalizem tuja in vsiljena, umetno podkurjana in merševo ohranjena reč. — 23. rožn. opoldne so prišli na praznovanje prečast. gosp. Benedikt pl. Rikabona, trienški škof, s čimur so bili verli Tirolci tako razveseljeni, da je 12 kmetov ob železnici k vozu stopilo in so iz častljivosti sami peljali sivega starčka v prošitjo. Nesramna „Bocner Zeitung“ je zato prav po masleni liberalnosti zmerjala kmete z žebci, in psovala tudi kneza in škofa. Se vé, da liberaluhovka ni več pomnila, da so zvesti Tirolci avstrijskim cesarjem večkrat tako storili, pa jih ni nihče zato zasramoval. Že 23. rožn. zvečer so bili zastopniki katoliških in konservativnih društev iz mnogih tirolskih krajev skupaj. Pozdravni govori so društvo vnemali, razsvitljava, rakete, bengalski plameni, velikanske ognjene serca in goreči venci jo poživiljali. Zjutraj ob sedmih 24. rožn. se je pričela procesija Jezusovega Serca. In kakošna procesija! 31 srenj je bilo prišlo zjutraj na vse zgodaj s svojim duhovstvom, s križi, z zastavami podružnic; rokodelska družba s svojo zastavo; chei s svojimi mojstri in podmojstri; od kmetov nošene svetinje sv. Henrika in sv. Celestina; kongregacija (Marijna družba mladenčev) z gorečimi svečami; c. k. višja gimnazija s predrago in prelepo zastavo; kapucini, frančiškani, benediktini, namestovavci servitovskega in nemškega reda; glasba s pevci; duhovnijski in premnogo tujih duhovnov so šli počasi in pobožno pred podobo Jezusovega Serca, ki so ga zaporedoma nosili oo. frančiškani in kapucini, zraven njih pa vipthalski zgodovinsko znameniti streliški banderi. Nasledvali so mil. knez in škof z višji duhovšino, korarji, namestovavci kat. družb in velika množica ljudstva. Vse hiše, kodar je šel obhod, so bile prezalo olepšane z zastavami, venci, ogrinjali, podobami, napisi, lučmi. Le nekaj malo hiš liberalcev je bilo pustotnih ter so kazale, kdo v njih biva.

Po procesiji je bil slovesni govor, pontifikalna maša, in poslednjič so mil. škof na tergu sv. Janeza z napravljenelega odra nepregledljivi množici podelili papežev blagoslov, ki so ga briksenški škof Vincencij, bivajoči v Rimu, sprosili za to slovesnost od sv. Očeta. Katoliške družbe so o tej priliki oba dneva imele očitne velike zборе v novem poslopji katoliških rokodelskih družnikov. Obravnave je nekoliko begal vladni komisar, bocenški župan dr. Steiter, kateri je predsednika pl. Zillingerja že spominjal na paragrafovstvo združevanske postave še preden se je pričelo govoriti. Zallinger pa mu je odgovoril, da kakor predsednik mora postaviti že vediti in torej ni voljan sprejemati tega nepotrebnega opomina. — Odmenili so nato zahvaliti se telegrafično briksenškemu škofu v Rimu za posredovanje papeževga blagoslova, potem so se pričeli očitni govori. Dietl n. pr. je prinesel pozdrav iz Vinčgava, kjer sicer piše merzla sapa, pa gorke serca bijejo za Boga, cesarja in domovino. Potem je obravnaval vprašanja, zakaj so njih očetje z Jezusovim Sercem zavezo storili in zakaj se zdaj obnavlja. — Sprejet je bil dalje predlog: „Kakor katoličani smo terdno odmenjeni, da hočemo véno sprejeti in zvesto spolnovati vse določila sv. vesoljnega zbora, ker smo po katoliški veri zanesljivo prepričani, da sv. Duh zbor vodi in je torej nezmotljiv v svojih določilih.“ Profesor Zobl je ta stavek razložil, vterdil in dokazal, da je novo neverstvo nevarno za prestol in državo, da koncil zopet k resnici pelje itd., in nato je shod z živostjo sprejel ta sklep. — Kemenater, bivši poslanec, je omenil iz deželnega zbora, kako je dr. Geier rekel, da prihodnost bode liberalska. (Tudi ljublj. Tagblatt take brezglavnosti brije.) Govornik pa je povdarjal: prihodnost bode tirolskega ljudstva; par tujih dohtarjev

in profesorjev z vrednikoma „Insbruck. Tagbl.“ in „Bozn. Ztge.“ to še niso Tirole. Tirole to smo mi! — Profesor Wieser iz Trienta je dokazoval, da se v deželni zbor ne smejo voliti: 1. neverniki. 2. centralisti. — Dr. Grat je pojasnoval, zakaj so tirolski poslanci državni zbor zapustili. Rekel je med drugim: Kakor je l. 1796 zveza Tirolecev s Sercem Jezusovim ljudstvo zedinila in navdušila k velikanskim djanjem zoper Napoleona, tako je tudi zdaj serčnost Tirolecev za Boga, cesarja in domovino zbudila katoliško ljudstvo, da se z nami zedinja zoper novega Napoleona: liberalizem.

Drugi dan pri obravnavi je imel zopet komisar Streiter dokaj opraviti. Pervič mu ni bil po volji izraz, da Tirolci hočejo z vsimi dopuščenimi pomočki odvrčati, da načelo zastran ločitve šole od cerkve, kakor pogubljivo, se nikoli ne bo zvrševalo. Dolgo je terpelo sporekanje med prvomestnikom in Streiterjem, ki je žugal shod razgnati, če ga ne bo vedlo. Zallinger je poslednjič očitno izrekel, da v tem vidi prikrajšanje svobode v govorjenji, in je dal besedo baronu Giovanelli-u o drugi tvarini. Govoril je le-ta o glasilu: za Boga, cesarja in domovino, bičal judovske liste, in omenil take „Pfui-Tirolce“, ki so zmožni v zvesto tirolsko ljudstvo blato metati, ter so lastni sinovi tirolsko ljudstvo v gnoj vlekli. Župan Streiter pri tacih besedah prosi predsednika, da naj govorniku zmernost priporoči. Predsednik pa v tem ne vidi napada na vlado, ampak le na judovske liste, in zopet se prične daljši sporeka. Predsednik opomni, da vlada našega apostoljskega cesarja bo menda vendar saj nad stranikami stala. — Streiter zopet žuga, in predsednik prosi govornika, da naj dalje govori. Giovanelli na to besedeje sploh o liberalizmu in njegovem namenu: da hoče državo storiti brezverno, ljudstvo, zakon, država ob keršanstvo pripraviti. Da se je treba zoper takega sovražnika vojskovati v zvezi z Jezusovim Sercem. — Zdravnik Seifert je šibal liberalizem in njegovo mater frajmavrarijo. — Govorilo je še več govornikov, in pred sklepom je vsa družba gnjus izrekla nad zasramovanjem Bocnerice zoper trienškega škofa. Akoravno so bili govori presekovani z ugovori župana Streiterja, je vendar očitno, da je ta zbor veliko veliko pripomogel k še večji gorečnosti tirolskega naroda za katoliško reč.

Imenitni gospodje na Angleškem se napravljajo v čoln sv. Petra ravno v tem viharnem času, ko se krompirjevi liberalci po Nemškem, Laškem, Ruskem in drugod zanašajo, da bode čoln na pesku obtičal. V silovitem London-u so imeli 20. rožn. obilno obiskan shod pod predsedstvom lord. Elliot-a, v katerem so se posvetovali zastran pomočkov in potov, kako bi se ta velikanski namen naj ložej dosegel. Splošno pohvalo so sprejemali govorniki in njih nasveti so bili sprejeti enoglasno.

Razne novice. Minister Vidman je izpušen iz službe. Stremayer je imenovan minister za uk in bogočastje. Petrino je postal za stalno minister za poljedelstvo; tako tudi Holzgethan za denarstvo. „Verfassungstreuerji“ so Stremayera veseli, iz česar je očitno, koliko se ga ima cerkev veseliti. — Pri volitvi velikih posestnikov na gornjem Avstrijskem je zmagala liberalna stran, tako je tudi na moravskem, Šleskem in koroškem prevladala vstavniška stranka. — V nemškem Gradcu nekteri antikristi ljudi zapeljujejo, da naj izstopijo z očitnimi podpisi iz katoliške cerkve. Tedaj sami sebe hočejo izobčiti, ekskomunicirati, pred vsim svetom se na sramotni oder postaviti! Kako bi pa ti ljudje strahovito kričali, ako bi jih cerkev očitno izobčila. Ali niso to butoglavci, ki sami sebe po čelu bijejo? Shod, ki ga je hotel znani mavtar v ta namen sklicati, je vlada prepovedala. — Govoril se, da 18. avg. se prično deželni zbori. — Na

Dunaju se je 4. t. m. pričela pravda zoper delavske rogovileže, katerih dva — Scheu in Oberwinder (vrednik časn. „Volksstimmen“) — sta obdolžena velikega izdajstva, drugi pa manjših hudodelstev.

Iz Ljubljane. Novi mašniki, ki v saboto prejmejo zadnje posvečenje, so ti le čč. gg.: Fr. Andrejak (nova maša 17. jul. v Šentvidu nad Ljubljano); — Jan. Belec (nova maša 17. jul. v Sori); — Jan. Demšar (n. m. 11. jul. v uršulinski cerkvi v Ljubljani); — Jak. Dolenc (n. maša 17. jul. v Višnji gori); — Karol Jančigar (n. maša 24. jul. v Žužemberku); — Fr. Jarec (n. m. 26. jul. v uršulinski cerkvi v Ljubljani); — Val. Klobus (n. maša 10. jul. v uršulinski cerkvi v Ljubljani); — Ant. Masterl (n. m. 17. jul. Cerenogrobu, fara Stara loka); — Jan. Porenta (n. m. 24. jul. v Stari loki); — Fr. Rus (n. m. 17. jul. v Boštanjih); — Jan. Skvarča (n. m. 24. jul. Šentjoštu nad Polh. gr.); — Ant. Stenovec (n. m. 17. jul. v Kranji); — Greg. Šlibar (n. m. 18. jul. pri Uršul. v Ljublj.); — Tom. Varl (n. maša 24. jul. v Kropi); — Ign. Vrančič (n. m. 10. jul. v Polhovem gradu); — Šim. Zupan (n. m. 10. jul. v Šenklavžu v Ljublj.); — Ant. Žgur (n. m. 24. jul. v Šentvidu pri Ipavi).

Iz tretjega letnika čč. gg.: Ant. Dolinar (n. m. 31. jul. na Dobrovi); — Leop. Lotrič (n. m. 31. jul. v Železnikih); — Fr. Petrovčič (n. maša 24. jul. v Černem verhu pri Idriji); — Mat. Pazlar (n. m. 17. jul. na otoku Blejskega jezera); — Jan. Tavčar (n. m. 24. jul. v Predosljih); — o. Placid Fabiani (n. m. 10. jul. pri Frančiškanih — ob sedmih zjutraj); o. Adal. Potokar (n. m. 24. jul. Mokronovem.)

Od katoliške družbe. — Perva knjižica, kakoršne je katoliška družba odmenila sem ter tje na svitlo dajati, je že na svitlem. Napis ima: Mladenček Dominik Savio. Pripravljena je za razdeljenje in družniki jo dobivajo brez plačila. V ljubljanski dekanii stanujoči udje so prošeni, naj pošljejo po njo v družbino stanovanje (od 10–12 dopoldne), ker ni moč jim je na dom pošiljati. Prejemavci naj imajo seboj vstopnico. — Drugi, ki niso udje, jo dobivajo po 10 nkr.

Družba daje na svitlo bukvice za poduk in razvedrilo ljudstva; začela je pri naj manjših otrocih z življenjem posebno modrega in olikanega mladenčka Dominika Savia, ki je polna naj lepših zgledov in prav spodbudljivih ukov in vodil za otroke. Vsak otrok, ki že kolikaj brati zna, naj bi imel to knjižico, razširi naj se po vsi deželi in po družih sosednjih krajih. Za otročiče po šolah je kakor nalaš, in 10 soldkov menda skorej vsak premore, da si jo napravi; mnogim pa jih bodo gotovo gospodje delili namesto podobice, zadovoljkov ali družih daril. Pervemu oddelku bo kmali nasledoval drugi, ki bo obsegal življenje Dominikovo v nadaljnjih letih.

„Tagblatt“, ki se daje z nezmotljivostjo več opraviti kakor pa mnogi „monsioni“, je 2. t. m. pravil, kako je monsioner L. v zadnji veliki kongregaciji

„infallibilitas“ pobijal (??). Potem je „Tagblatt“ kaj mogočno pobaral: „Was hat Monsignore Jeran darauf zu erwiedern?“... Če je „Tagblattu“ res na odgovoru toliko ležeče, naj mu bo no: „M. Jeran“ meint, dass weder Monsignor L., noch sonst ein Bischof durch das Patrocinium des „Laibacher Tagblattes“ sonderlich erbaut werden dürfte.

Pri sv. Katarini so 5. t. m. preč. gosp. dekan J. Zupan med lepimi slovesnostmi blagoslovili grobni križ dvema ranjkima fajmoštroma v spomin. (Dopis prih.)

V Šmartnu v Rožni dolini so 19. rožn. pokopali gosp. Jak. Črepinšek-a, fajmošter v pokoju. R. I. P. (Več prihod.)

Iz okolice goriške, 4. jul. — Pri izvorni volitvi volilcev, mora se reči, je bila očitna neka vnemarnost pri nas. Težko pogrešamo mi na Goriškem političnega lista, ki bi ljudstvo na volitve dostojnc pripravljajal. Zadnji čas je, da se mi duhovni na Goriškem prebudimo in pocelo (spalno kapico) v kot zaženemo. Kajti, ako tako naprej gré, znala bi se nam na političnem polju huda gotiti, mi duhovni in naša za pravi blagor domovine vneta stranka utegnla bi se res na steno pritiskati. Molčim zdaj o tem, kar se govori o prepadu ob desni in levi ter le rečem: Na noge! — pokažimo, da za nami stoji ljudstvo, ki ni še vere zgubilo, kakor žalibog! se pre-rado zapazi pri marsikterem pololikancu. Napravimo si tudi mi na Goriškem po opominu v „Danici“ katoliško-politiške društva v središi kake bolj obširne fare ali dekanije. Nič se ne obotavljajmo, pa lažiliberalizmu nič ne zaupajmo; — sicer bo grenak sad in praskrasno: mea culpa.

Iz Minesote naznanja pismo gosp. misijonarja Nac. Tomazina pa „Wegweiser“ od ondod, da je bil tretjo nedeljo po veliki noči keršen mladi indijanski glavar v opatijski cerkvi sv. Ludovika na Jezeru. Keršenev je sin pred kakima dvema letoma potuhnjeno umorjenega glavarja. Njegovo indijansko ime se glasi po angleški prestavi: Hole in the day (duplina v dan). Že dve leti se je ta kneževič učil pri očetih benediktincih. Od začetka se divjega življenja vaje nemu mladenču ni hotelo kaj priljubiti življenje klosterskega dijaka, in večkrat jo je namesto k učenju potegnil na prosto; vendar pa se je polagoma privadil učenja, jel hitro napredovati, ker je bistre glave in se je posebno skazoval v postavnem in lepem zaderžanji. Zdaj ima kacic 14 lét in bo svojemu očetu nasledoval kot glavar Čipvanski, berž ko bode odrastel. Za skerbnika mu je zdaj indijanski misijonar g. Nace Tomazin, ki ga je tudi kerstil. V petek poprej je pa ravno ta marljivi gosp. misijonar kerstil 12letno indijansko deklico. — Gosp. Pirc so na svoji farmi (kmetiji) na Ottentail-u, in kakor se sliši so zdravi in terdni, kakor po navadi.

Dobrotni darovi.

Za mil. škofa Mraka. S Toplic na Dol. 2 gl. 50 kr.
Za pogorelce v Martinjaku. S Toplic na Dol. 1 gl. 50 kr. †† Za pogor. v vasi Martinj. 10 gl. M. B. 1 gl.
Za afrik. mis. Iz Škocijana pri Turjaku 3 gl. za l. 1869.

Deželnim volilcem vojvodstva kranjskega.

Volitve za deželni zbor so končane. Z občutkom srčne hvaležnosti in resničnega zadovoljstva se obrača podpisani odbor do Vas, ki ste s trdno mislijo in domoljubno žrtvovalnostjo zaupljivo šli za našo zastavo: Vse za vero, cesarja in domovino, in ki ste vkljub vsem najgroznejšim prizadevam naših nasprotnikov priborili tako sijajen vspeh, da je od 24 priporočenih kandidatov 21 največ soglasno ali pa z mogočno večino izvoljenih, in da so tudi ondi, kjer so možje našega zaupanja padli, močne manjšine za njimi stale. S temi svojimi volitvami ste vnovič pokazali, da je naša kranjska dežela cesarju zvesta, slovenska in katoliška dežela! Zgodovina domovine naše bo s ponosom zapisovala dneva 27. in 28. junija 1870. leta.

Naj mili nebeški oče blagoslovi Vaše in Vaših izvoljenih poslancev prizadevanje.

V Ljubljani 1. julija 1870.

Od odbora „Slovenije“.